

KIRJALLINEN KYSYMYS 1241/2014 vp

Opintotukilainsäädännön uudistaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Opintotuen tarkoituksena on turvata opiskelijan toimeentulo opiskelujen aikana. Opintotuen tulisi mahdollistaa päätoiminen ja suunnitelmallinen opiskelu ilman pelkoa toimeentuloturvan menettämisestä.

Opintotukilainsäädäntöä on muutettu useaan kertaan 1990- ja 2000-luvuilla. Opintotukilakia on muutettu mm. opintojen edistymisen seurannan, opintorahan määrän ja tukiaikojen osalta. Opintotuen muutokset ovat useimmiten koskeneet uusia opiskelijoita aiempien muutosten jäädessä voimaan. Tämä on johtanut päällekkäisyyksiin. Tällä hetkellä opintotukilakia sovelletaan kuudella eri tavalla, eli kaikkia opiskelijoita ei kohdella yhdenvertaisesti opintotukilain edessä. Opintotuen määrä ja kesto riippuvat siitä, milloin henkilö on tullut oikeutetuksi opintotukeen.

Monimutkainen opintotukilainsäädäntö tulisi yhtenäistää, jotta kaikki korkeakouluopiskelijat olisivat samalla viivalla lain edessä. Opintotukea voitaisiin kehittää perustulon suuntaan, mikä toisi enemmän turvaa ja suunnitelmallisuutta opiskeluun. Perustulonomainen opintotuki voisi myös mahdollistaa työnteon opintoaikana siten, ettei esimerkiksi kesäaikainen työtulo vaikuttaisi opintotuen määrään talvella tai viimeisinä kuukausina ennen valmistumista. Opiskelijoiden työura alkaa jo opintoaikana, ja perustulonomainen opintotuki voisi myös helpottaa työskentelyä opintojen ohessa.

Työmarkkinat ovat murroksessa, ja teknologian ansiosta työ muuttaa muotoaan. Elinikäisen oppimisen mahdollisuus ja oman osaamisen päi-

vittäminen on välttämätöntä tämän päivän työmarkkinoilla pärjäämisessä. Opiskelijalla ja jo valmistuneella ikään katsomatta on oltava mahdollisuus vaihtaa alaa, jos aiemmin valittu koulutusala ei tunnu sopivalta tai alan työllisyysnäkyvät heikentyvät.

Uuteen opintopolkuun ja uravalintaan on oltava mahdollisuus virhevalinnan jälkeenkin ilman sanktioita.

Työttömillä on tänä päivänä mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun työttömyyden aikana. Päätoimisia opintoja voi tietyin edellytyksin opiskella enintään 24 kuukauden ajan opintokokonaisuutta kohden menettämättä työttömyysetuutta. TE-toimistojen käytännöissä opiskelun mahdollistamisesta on kuitenkin poikkeavia käytäntöjä eri puolilla maata. TE-toimistoilla on paljon valtaa siinä, katsotaanko henkilön jatko-opintojen tukevan työllistymistä.

Opiskeluun aktivoivat määrärahat tulevat tällä hetkellä kahdesta eri kanavasta, sekä työ- ja elinkeinoministeriön että opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista. Opiskelun mahdollistavien määrärahojen jakautuminen kahden ministeriön alaisuuteen monimutkaistaa osaltaan järjestelmää. Opiskelun määrärahoja olisi helpompi ohjata, jos rahat tulisivat yhden ministeriön eli opetus- ja kulttuuriministeriön budjetista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

KK 1241/2014 vp — Outi Alanko-Kahiluoto /vihr

Aikooko hallitus yhdenmukaistaa opintotukilainsäädäntöä tasavertaisemmaksi kaikille korkeakouluopiskelijoille ja

aikooko hallitus keskittää opiskelun mahdollistavat määrärahat yhden ministeriön alaisuuteen?

Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2015

Outi Alanko-Kahiluoto /vihr